

ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

ISSN 2306-6814

9 772306 681405

Науково-практичний журнал

№ 6 березень 2024

Головний редактор:

Ємельянов В.М.,
доктор наук з державного управління,
професор, заслужений діяч науки
і техніки України

Заступники головного редактора:

Антонова Л.В.,
кандидат економічних наук, доктор наук
з державного управління, професор
Нора Г.А.,
доктор економічних наук, професор

Відповідальні секретарі:

Штиршов О.М., кандидат наук з
державного управління, доцент
Тимофеев С.П., кандидат наук з
державного управління, доцент
Кучеренко Г.Б.

Члени редакційної колегії:

Abbas Mardani, Ph.D. in Philosophy Management (USA)
Бартош Гордецки, доктор політичних наук, професор факультету журналістики й політичних наук Університету імені Адама Міцкевича (м. Познань, Польща)
Беглиця В. П., кандидат економічних наук, доктор наук з державного управління, професор
Гармідер А. Д., доктор економічних наук, доцент
Гнат'єва Т. М., кандидат економічних наук, доцент
Гришова І. Ю., доктор економічних наук
Дацій О. І., доктор економічних наук
Денисенко М. П., доктор економічних наук, професор
Козловський С. В., доктор економічних наук, професор
Кравчук А. О., кандидат економічних наук, доцент
Кушнір С. О., кандидат економічних наук, професор
Лазарева О. В., доктор економічних наук, професор
Ніколюк О. В., доктор економічних наук, професор
Плеханов Д. О., кандидат економічних наук, доктор наук з державного управління, професор
Резнікова Н. В., доктор економічних наук, професор
Сазонець І. А., доктор економічних наук, професор
Сазонець О. М., доктор економічних наук, професор
Сорока С. В., доктор наук з державного управління, професор
Стоян О. Ю., кандидат економічних наук, доктор наук з державного управління, доцент
Тарасова Т. О., доктор економічних наук, професор
Чвортко Л. А., кандидат економічних наук, доцент
Яременко Л. М., к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування
Ярошевська О. В., доктор економічних наук, професор

ІНВЕСТИЦІЇ:

ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 6 березень 2024 р.

Журнал засновано у січні 2002 року.
Виходить 2 рази на місяць

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з питань

ЕКОНОМІКИ ТА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Категорія «Б»

(Наказ Міністерства освіти і науки України від 02.07.2020 № 886)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 281, 292

ІНДЕКСАЦІЯ ВИДАННЯ В НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ:

- Index Copernicus (IC);
- SIS;
- Google Scholar.

Свідоцтво КВ № 23727-13567ПП від 17.12.2018 року
ISSN 2306-6814

Передплатний індекс: 23892

Адреса редакції:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Поштова адреса:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Телефон: (044) 223-26-28, 458-10-73
(050) 382-06-63

E-mail: economy_2008@ukr.net
www.nayka.com.ua
www.investplan.com.ua

Засновники:

*Чорноморський національний університет
імені Петра Могили,
ТОВ "ДКС Центр"*
Видавець:
ТОВ "ДКС Центр"

Передрукування дозволяється лише за згодою редакції.

Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

За зміст та достовірність реклами несе відповідальність рекламодавець.

Рекомендовано до друку Вченою Радою 14.03.24 р.
Підписано до друку 14.03.24 р.

Формат 60x84 1/8, Ум. друк. арк. 42.1.

Наклад — 1000 прим.

Папір крейдований, друк офсетний.

Замовлення № 1403/2.

Віддруковано у ТОВ «ДКС Центр»

м. Київ, пров. Куренівський, 17

Тел. (044) 537-14-34

© ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД, 2024

РОЗМІЩЕННЯ СТАТТІ

1. Вимоги щодо змісту наукової статті.

- 1.1. Високий науковий рівень статті.
- 1.2. Приймаються раніше не опубліковані наукові статті.
- 1.3. Автор несе відповідальність за оригінальність тексту статті (за плагіат відповідає автор).
- 1.4. Стаття повинна бути написана українською, російською або англійською мовою.
- 1.5. Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних назв, географічних назв та інших відомостей, а також за те, що в матеріалах не містяться дані, що не підлягають відкритій публікації.
- 1.6. Остаточне рішення про публікацію ухвалюється Редакційною колегією, яка також залишає за собою право на додаткове рецензування, редагування і відхилення статей.

2. Вимоги щодо оформлення наукової статті.

- 2.1. У статті з лівого боку має стояти індекс УДК (Регистр – «ВСЕ ПРОПИСНЫЕ»)
- 2.2. Ініціали та прізвище автора. Через кому після ПІБ зазначається науковий ступінь, вчене звання, посада, науковий заклад. (На мові статті, українською (якщо стаття не україномовна) та англійською мовою). ORCID ID.
- 2.3. Назва статті (Регистр – «Как в предложениях») мовою статті, українською (якщо стаття не україномовна) та англійською мовою.
- 2.4. Анотація.
 - 2.4.1. Мовою статті (обсяг не менш як 100 слів).
 - 2.4.2. Англійською мовою (обсяг не менш як 1800 знаків без пробілів).
 - 2.4.3. У статті не українською мовою обов'язкова анотація українською мовою (обсяг не менш як 1800 знаків без пробілів).
- 2.5. Ключові слова (5—8 слів) мовою статті, українською (якщо стаття не україномовна) та англійською мовою.

2.6. Текст статті.

У статті повинні міститись (із виділенням у тексті) такі елементи:

- постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття;
- формулювання цілей статті (постановка завдання);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- висновки з проведеного дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі;
- список літератури;
- список літератури (References) в романському алфавіті.

Згідно з новими правилами, які враховують вимоги міжнародних систем цитування, автори статей повинні давати список літератури в двох варіантах: один мовою оригіналу і окремим блоком той же список літератури (References) в романському алфавіті (harvard reference system), повторюючи в ньому в тому ж порядку всі джерела літератури, незалежно від того, чи є серед них іноземні.

Для правильного оформлення, скористайтеся рекомендаціями <http://www.economy.in.ua/d/references.doc> або замовте цю послугу в редакції (див. анкету для автора).

3. Технічні вимоги до статті.

- 3.1. Обсяг рукопису — 20—35 тис. знаків, включаючи рисунки, таблиці.
- 3.2. Стаття повинна бути виконана у форматі А-4 текстового редактора Microsoft Word for Windows (шрифт – Times New Roman). Якщо стаття зроблена в редакторі Microsoft Word (версія 2007) і має розширенням .docx, обов'язково потрібно відправити додатково файли статті Perezбережені у формат .doc для Microsoft Word (версія 97-2003) або .rtf. Назва файлу має відповідати прізвищу автора (наприклад: Іванов або Ivanov).
- 3.3. Кількість табличного матеріалу та ілюстрацій повинна бути доречною. Цифровий матеріал подається у таблиці, що має порядковий номер (наприклад, Таблиця 1.) і назву (друкується над таблицею посередині жирним шрифтом). Ілюстрації також потрібно нумерувати і вони повинні мати назви, які вказуються під кожною ілюстрацією (наприклад, Рис. 2. Переваги ефективної структуризації попиту).
- 3.4. Рисунки, виконані у MS Word, потрібно згрупувати; вони повинні бути єдиним графічним об'єктом. Для рисунків, зроблених у програмі Excel, потрібно додатково до статті відправити файл Excel (2003).
- 3.5. Формули виконуються за допомогою вбудованого редактора формул MS Equation і нумеруються з правого боку.
- 3.6. Посилання на літературу в тексті необхідно подавати в квадратних дужках, наприклад, [3, с. 35; 8, с. 56–59], в яких перша цифра вказує порядковий номер джерела в списку літератури, а друга – відповідну сторінку в цьому джерелі; одне джерело (зі сторінкою) відокремлюється від іншого крапкою з комою.
- 3.7. У статті не повинно бути переносу слів та макросів При наборі слід вимкнути автоматичний «м'який» перенос (заборонені «примусові» переноси – за допомогою дефісу). Абзаци позначати тільки клавішею «Enter», не застосовувати пробіли або табуляцію (клавіша «Tab»).

4. Матеріали, які потрібно подати до редакції.

- 4.1. Стаття, рисунки окремими файлами (якщо потрібно (див. пункт 3.4)).
- 4.2. Анкета (скачати на сайті).
- 4.3. Рецензія на статтю* (з підписом рецензента та печаткою):
 - якщо автор або один із співавторів не має наукового ступеня (статті українською, російською або англійською мовами);
 - якщо в статті один автор, який не має наукового ступеня доктора наук (статті англійською мовою).

Матеріали надсилати на електронну адресу economy_2008@ukr.net

* Рецензію та витяг редакція має право запросити у автора з науковим ступенем.

ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 6 березень 2024 р.

У НОМЕРІ:

Економічна наука

Левковська А. В.

Перспективи застосування DSGE-моделей в макроекономічному моделюванні 7

Голян В. А., Заставний Ю. Б., Лучечко Ю. М., Коробка Р. В.

Зелені інвестиції у екологічно чисте сільськогосподарське виробництво:
сучасні реалії залучення та пріоритети нарощення 12

Григораш О. В., Ченцов В. В.

Діяльність вишів Дніпропетровщини в умовах воєнного стану 18

Токар В. В., Савчук К. Д.

Управління активами інституційних інвесторів та фінансова безпека країн-членів ЄС:
висновки з аналізу проникнення страхування 26

Роледерс В. В., Сисоєва І. М., Гріщенко І. В.

Основні підходи та процеси в циркулярній економіці 32

Головчак Ю. В., Головчак Г. В., Скрипник С. В.

Інтеграція розумних технологій та штучного інтелекту в бухгалтерський облік:
ключові аспекти цифрової революції 38

Дребот О. І., Занталова А. В.

Розвиток ринку лікарських рослин в сучасних умовах сьогодення 45

Рибчук А. В., Пазюк Р. І., Пантюк Ю. М.

Цифрова трансформація транспортних систем в інформаційній економіці 51

Скопенко Н. С., Северина І. В., Голобородько В. П.

Інструменти та стратегії розвитку українських підприємств в умовах викликів війни 57

Черничко Т. В., Проскура В. Ф., Казибрид О. Р.

Чинники впливу на параметри інноваційного розвитку економічної системи 65

Одрехівський М. В., Коломацький В. В.

Проблеми аналізування ефективності соціально-психологічних методів управління інноваційним розвитком
рекреаційних підприємств 70

Ватаманюк-Зелінська У. З., Марцеховська В. О.

Інвестування в нерухомість під час війни в Україні 78

Капліна А. І.

Удосконалення процесу прийняття і розробки управлінських рішень 85

Водянка А. Д., Стахова Н. П., Грунтковський В. Ю.

Методичний інструментарій відбору та масштабування стартапів 90

Коваль С. А., Сидор І. П.

Роль місцевих бюджетів у забезпеченні соціально-економічного розвитку територіальної громади
в умовах війни та у післявоєнний період 96

Максимова І. І.

Роль діджиталізації у підтримці глобальних ESG-ініціатив: перехід міжнародного бізнесу
до кліматичної нейтральності 103

Отченаш К. Г., Зінченко Ф. А.

Професійні етичні кодекси як інструмент регулювання ринків капіталу 111

Пристапа А. А., Опальчук Р. М., Гончар Г. П.

Тенденції та інновації в страховій індустрії: вплив технологій, штучного інтелекту та блокчейну 118

Калініченко Д. Ю.

Фінансування очищення зворотних вод в Україні в контексті імплементації передового іноземного досвіду
екологізації водокористування 125

Марусей Т. В., Куш А. І., Гоблик-Маркович Н. М.

Оптимізація готельних та ресторанних послуг через бізнес-аналітику: виклики та можливості 131

Федоренко С. В., Василенко А. О., Шумбар К. В.

Майбутнє відновлення України: розвиток зеленого будівництва 137

ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 6 березень 2024 р.

У НОМЕРІ:

Економічна наука

Бодаковський В. Ю., Козицький А. В., Коваленко С. В.

Аналіз страхового ринку України як невід'ємної компоненти інфраструктури фінансової системи 143

Бойко Р. В., Винницький Т. І.

Управлінський облік бізнес процесів у дистрибуційних компаніях: концептуальні основи 153

Бороденко Т. М., Гапонюк Р. М.

Маркетинг у банківській сфері в умовах сучасних викликів 160

Дронь М. А., Тараненко А. С.

Управління фінансовими ризиками банку в умовах воєнного стану 166

Титок В. В., Сиволап Ю. В.

Економічні переваги використання ВІМ-технологій у будівельній сфері 170

Моташко Т. П., Перхайло С. П.

Банківське споживче кредитування в Україні в умовах війни: сучасні тренди та ризики контрагентів 176

Мороз Д. О.

Перспективи фінансового забезпечення транспортної спроможності на прикладі метрополітену у м. Києві 186

Степовий С. М.

Використання машинного навчання як інноваційного інструменту в управлінні підприємством 194

Державне управління

Максіменцева Н. О., Максименцев М. Г.

Публічне управління правоохоронними органами та сферою внутрішньої безпеки як об'єкт парламентського нагляду та контролю: зарубіжний досвід 201

Вівсяник О. М., Сазонець І. А.

Передумови формування державою безбар'єрного простору в санаторно-курортних закладах 208

Бобровська О. Ю., Бобровський О. І.

Формування національної інформаційно-аналітичної системи державного управління 213

Куйбіда В. С., Казюк Я. М., Ганущак Ю. І.

Щодо розмежування повноважень органів місцевого самоврядування при формуванні його спроможності 221

Хребтій І. В.

Методи оцінювання компетентностей кандидатів на зайняття посад публічної служби 229

Дмитренко Р. М.

Державне регулювання процесу декарбонізації агробізнесу в умовах трансформації України до низьковуглецевої моделі економіки 234

Гоменюк М. О.

Управління економічною безпекою в контексті підвищення конкурентоспроможності підприємства 241

Бобось О. А.

Роль медіа у публічному управлінні захистом прав споживачів в Україні 246

Спорішев К. О.

Методологічні засади функціонування та розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України 251

Гурей І. І.

Роль інструментів державного регулювання економіки у формуванні інвестиційного потенціалу підприємств 256

Бищенко Г. М.

Принципи державної політики у реалізації електронної охорони здоров'я в Україні 262

Чубіна А. С.

Особливості удосконалення механізмів забезпечення розвитку сільських територій Черкаської області в умовах децентралізації 268

INVESTYTSIYI: PRAKTYKA TA DOSVID

№ 6 / 2024

CONTENTS:

Economy

Levkovska L.

PROSPECTS FOR THE USE OF DSGE MODELS IN MACROECONOMIC MODELING 7

Holian V., Zastavnyy Y., Luchechko Y., Korobka R.

GREEN INVESTMENTS IN ENVIRONMENTALLY FRIENDLY AGRICULTURAL PRODUCTION:
CURRENT REALITIES OF ATTRACTING AND PRIORITIES FOR SCALING UP 12

Hryhorash O., Chentsov V.

ACTIVITIES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF DNIPRO REGION UNDER MARTIAL LAW 18

Tokar V., Savchuk K.

ASSET MANAGEMENT OF INSTITUTIONAL INVESTORS AND FINANCIAL SECURITY OF EU MEMBER-STATES:
INSIGHTS FROM INSURANCE PENETRATION ANALYSIS 26

Roleders V., Sysoeva I., Grischenko I.

BASIC APPROACHES AND PROCESSES IN THE CIRCULAR ECONOMY 32

Holovchak Yu., Holovchak H., Skrypnyk S.

INTEGRATION OF SMART TECHNOLOGIES AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ACCOUNTING:
CRUCIAL ASPECTS OF THE DIGITAL REVOLUTION 38

Drebot O., Zaptalova A.

DEVELOPMENT OF THE MEDICINAL PLANTS MARKET IN TODAY'S MODERN CONDITIONS 45

Rybchuk A., Pazyuk R., Pantyuk Yu.

DIGITAL TRANSFORMATION OF TRANSPORTATION SYSTEMS IN THE INFORMATION ECONOMY 51

Skopenko N., Severyna I., Holoborodko V.

TOOLS AND STRATEGIES FOR THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN ENTERPRISES IN THE FACE
OF WAR CHALLENGES 57

Chernychko T., Proskura V., Kazybrid O.

FACTORS INFLUENCING THE PARAMETERS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEM 65

Odrekhivskiy M., Kolomatskiy V.

PROBLEMS IN THE ANALYSIS OF THE EFFICIENCY OF SOCIAL-PSYCHOLOGICAL METHODS IN THE MANAGEMENT
OF INNOVATIVE DEVELOPMENT FOR RECREATION ENTERPRISES 70

Vatamanyuk-Zelinska U., Martsekhovska V.

INVESTMENT IN REAL ESTATE DURING THE WAR IN UKRAINE 78

Kaplina A.

IMPROVING THE PROCESS OF MAKING AND DEVELOPING MANAGEMENT DECISIONS 85

Vodianka L., Stakhova N., Gruntkovskiy V.

METHODICAL TOOLKIT FOR THE SELECTION AND SCALING OF STARTUPS 90

Koval S., Sydor I.

SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE TERRITORIAL COMMUNITY IN WAR AND POST-WAR PERIOD 96

Maksymova I.

THE ROLE OF DIGITALISATION IN SUPPORTING GLOBAL ESG INITIATIVES: INTERNATIONAL
BUSINESS'S TRANSITION TO CLIMATE NEUTRALITY 103

Otchehash K., Zinchenko F.

PROFESSIONAL CODES OF ETHICS AS A TOOL FOR CAPITAL MARKETS REGULATION 111

Prystupa L., Opalchuk R., Honchar H.

TRENDS AND INNOVATIONS IN THE INSURANCE INDUSTRY: IMPACT OF TECHNOLOGY,
ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND BLOCKCHAIN 118

Kalinichenko D.

FINANCING OF WASTEWATER TREATMENT IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF IMPLEMENTATION
OF FOREIGN BEST PRACTICES IN WATER USE GREENING 125

Marusei T., Kushch L., Goblyk-Markovych N.

OPTIMIZATION OF HOTEL AND RESTAURANT SERVICES THROUGH BUSINESS ANALYTICS:
CHALLENGES AND OPPORTUNITIES 131

Fedorenko S., Vasylenko L., Shumbar K.

FUTURE RECOVERY OF UKRAINE: DEVELOPMENT OF GREEN BUILDING 137

INVESTYTSIYI: PRAKTYKA TA DOSVID

№ 6 / 2024

CONTENTS:

Economy

Bodakovskyy V., Kozytskyi A., Kovalenko S.

ANALYSIS OF THE INSURANCE MARKET OF UKRAINE AS AN INTEGRAL COMPONENT OF THE INFRASTRUCTURE OF THE FINANCIAL SYSTEM 143

Boyko R., Vynnytskyi T.

MANAGEMENT ACCOUNTING OF BUSINESS IN DISTRIBUTION COMPANIES: CONCEPTUAL BASICS 153

Borodenko T., Haponiuk R.

MARKETING IN THE BANKING SECTOR IN THE FACE OF MODERN CHALLENGES 160

Dron M., Taranenko A.

MANAGEMENT OF THE BANK'S FINANCIAL RISKS UNDER THE CONDITIONS OF THE MARITAL STATE 166

Tytok V., Syvolap Y.

ECONOMIC BENEFITS OF USING BIM TECHNOLOGIES IN THE CONSTRUCTION INDUSTRY 170

Motashko T., Perkhailo S.

BANKING CONSUMER LENDING IN UKRAINE DURING THE WAR: CURRENT TRENDS AND COUNTERPARTY RISKS 176

Moroz D.

PROSPECTS OF TRANSPORT CAPACITY FINANCIAL SUPPORT ON THE EXAMPLE OF THE SUBWAY IN KYIV-CITY 186

Stepovyi S.

USING MACHINE LEARNING AS AN INNOVATIVE TOOL IN ENTERPRISE MANAGEMENT 194

Public administration

Maksimentseva N., Maksimentsev M.

PUBLIC ADMINISTRATION OF LAW ENFORCEMENT AGENCIES AND THE SPHERE OF INTERNAL SECURITY AS AN OBJECT OF PARLIAMENTARY OVERSIGHT AND CONTROL: FOREIGN EXPERIENCE 201

Vivsyannyk O., Sazonets I.

PREREQUISITES FOR THE STATE CREATION OF BARRIER-FREE SPACE IN SANATORIUM AND SPA INSTITUTIONS 208

Bobrovska O., Bobrovskyy O.

FORMATION OF THE NATIONAL INFORMATION AND ANALYTICAL SYSTEM OF PUBLIC ADMINISTRATION 213

Kujbida V., Kazyuk Ya., Hanushchak Yu.

REGARDING THE DISTRIBUTION OF AUTHORITIES OF LOCAL GOVERNMENT BODIES IN THE FORMATION OF ITS CAPACITY 221

Khrebtii I.

METHODS OF ASSESSING THE COMPETENCES OF CANDIDATES FOR PUBLIC SERVICE POSITION 229

Dmitrenko R.

STATE REGULATION OF THE DECARBONIZATION PROCESS OF AGRIBUSINESS IN THE CONDITIONS OF UKRAINE'S TRANSFORMATION TO A LOW-CARBON ECONOMY MODEL 234

Gomeniuk M.

THEORETICAL ASPECTS OF ENTERPRISE ECONOMIC SECURITY MANAGEMENT 241

Bobos O.

THE ROLE OF THE MEDIA IN THE PUBLIC ADMINISTRATION OF THE PROTECTION OF CONSUMER RIGHTS IN UKRAINE 246

Sporyshev K.

METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF FUNCTIONING AND DEVELOPMENT OF STATE MANAGEMENT MECHANISMS OF THE INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPLY SYSTEM SECURITY FORCES OF UKRAINE 251

Hurei I.

THE ROLE OF INSTRUMENTS OF STATE REGULATION OF THE ECONOMY IN THE FORMATION OF THE INVESTMENT POTENTIAL OF ENTERPRISES 256

Byshenko G.

PRINCIPLES OF GOVERNMENT POLICY IN THE IMPLEMENTATION OF ELECTRONIC HEALTH CARE IN UKRAINE 262

Chubina A.

PECULIARITIES OF IMPROVING THE MECHANISMS FOR ENSURING THE DEVELOPMENT OF RURAL AREAS OF CHERKASY REGION IN CONDITIONS OF DECENTRALIZATION 268

10. Нова політика ЄС з "циркулярної" економіки: можливості для України. Публікація ГО "Діксі Груп". 2020. 16 с.

11. Новий закон про реформу системи публічних закупівель вступив в дію: екологічні аспекти (2020). Available at: <https://bit.ly/3f8ca84>.

12. Організаційно-правові аспекти циркулярної економіки (2019). Available at: <https://bit.ly/31azpGy>.

13. Рекультивация полігонів і сміттєзвалищ: проблемні питання та кращі практик: збірка матеріалів Національного форуму "Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології" (м. Святогірськ, Донецька область, 7—8 листопада 2019 р.). К: Центр екологічної освіти та інформації. 197 с.

References:

1. Ellen MacArthur Foundation (2015), "Towards a Circular Economy: Business Rationale For An Accelerated Transition", available at: https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/TCE_Ellen-MacArthur-Foundation-9-Dec-2015.pdf (Accessed 15.02.2024).

2. Kovtun, T. and Smrkovska, V. (2020), "Modeling of ecologically-oriented closed logistics chains", Intelligent computer-integrated information technology in project and program management: Collective monograph, ISMA, Riga, Latvia, pp. 79—93.

3. Kovtun, T.A. (2020), "Formation of material flows in the logistics system with feedback", Rozvytok metodiv upravlinnia ta hospodariuvannia na transporti, vol. 4 (73), pp. 31—44.

4. Dziubina, K.O. and Dziubina, A.V. (2016), "Study of the essence and modeling of the functioning systems of returnable and utilization-recycling material flows", Visnyk natsional'noho universytetu "L'vivs'ka politekhnika". Seryiia "Problemy ekonomiky ta upravlinnia", vol. 847, pp. 205—212.

5. Shherbakov, V.V. and Shapovalova, I.M. (2013), "Integration of logistical processes in boundary regions", Economics & Management Research Journal of Eurasia, vol. 2 (2).

6. Sysoieva, I.M. Roleders, V.V. and Pohrischuk, O.B. (2022), "Social responsibility of business in the conditions of the formation of a circular economy: the realities of doing business in the conditions of war", Investytsii: praktyka ta dosvid, vol. 23, available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/issue/view/45> (Accessed 15.02.2024).

7. Sysoieva, I.M. Roleders, V.V. and Tslkhanovs'ka, O.M. (2023), "Information management in the circular economy: dangerous threats and vulnerabilities", Investytsii: praktyta ta dosvid, vol. 22. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.22.46>.

8. Roleders, V. Oriekhova, T. and Sysoieva, I. (2022), "Trends in a Global Circular Economy", Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development, vol. 44 (2), pp. 176—184. doi.org/10.15544/mts.2022.18

9. Nahara, M. (2021), "Circular economy: genesis, structure, features", Ekonomika ta derzhava, vol. 10, pp. 68—73. DOI: [10.32702/2306-6806.2021.10.68](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.10.68)

10. Diksi Hrup (2020), Nova polityka YeS z "tsyrkuliarnoi" ekonomiky: mozhlyvosti dlia Ukrainy [New EU policy

on the "circular" economy: opportunities for Ukraine], HO "Diksi Hrup".

11. Ecobusiness (2020), "The new law on the reform of the public procurement system has entered into force: environmental aspects", available at: <https://bit.ly/3f8ca84> (Accessed 15.02.2024).

12. bit.ly (2019), "Organizational and legal aspects of the circular economy", available at: <https://bit.ly/31azpGy> (Accessed 15.02.2024).

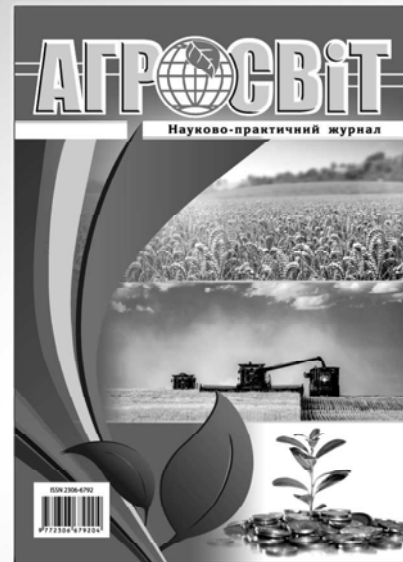
13. Center for Environmental Education and Information (2019), Rekul'tyvatsiia polihoniv i smittiezvalysch: problemni pytannia ta kraschi praktyk: zbirka materialiv Natsional'noho forumu "Povodzhennia z vidkhodamy v Ukraini: zakonodavstvo, ekonomika, tekhnolohii" [Landfill reclamation: problematic issues and best practices. Collection of materials of the National Forum "Waste Management in Ukraine: Legislation, Economy, Technology"], Tsentr ekolohichnoi osvity ta informatsii, Sviatohirs'k, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 06.03.2024 р.

АГРОСВІТ

<https://nayka.com.ua>

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

Ю. В. Головчак,
аспірант кафедри обліку і аудиту,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8846-7032>

Г. В. Головчак,
к. е. н., доцент кафедри обліку і аудиту,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8986-4048>

С. В. Скрипник,
д. е. н., доцент, професор кафедри підприємництва, обліку та фінансів,
Херсонський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3004-6117>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.6.38

ІНТЕГРАЦІЯ РОЗУМНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК: КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Yu. Holovchak,
Postgraduate student of the Department of Accounting and Auditing, Ivan Franko National University of Lviv
H. Holovchak,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Accounting and Auditing, Ivan Franko National University of Lviv
S. Skrypnyk,
Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Entrepreneurship,
Accounting and Finance, Kherson State Agrarian and Economic University

INTEGRATION OF SMART TECHNOLOGIES AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ACCOUNTING: CRUCIAL ASPECTS OF THE DIGITAL REVOLUTION

З проведеного дослідження вбачається, що автоматизація, хмарні технології та блокчейн довели свою ефективність в організації та веденні бухгалтерського обліку. Встановлено, що зазначені технології забезпечують, швидкість, точність та оптимізацію облікових процесів, зокрема формування звітності. Окрему оцінку у контексті даного дослідження дано саме штучному інтелекту (ШІ), та встановлено, що ця технологія продемонструвала свою ефективність у бухгалтерському обліку. Можливість моніторингу, прогнозування та аналізу значного обсягу даних є перевагою штучного інтелекту. Також, ШІ є дієвим інструментом захисту даних від шахрайських схем та умисних маніпуляцій. З проведеного дослідження було зроблено висновок про те, що такі динамічні цифрові трансформації потребуватимуть додаткового фахового навчання працівників, а також нормативного регулювання на державному рівні, яке на сьогодні в Україні недосконале.

At the moment, the absorption of smart technologies into business processes ensures effective operational organization. Control and forecasting of economic activities are considerably simplified with the use of modern digital technologies, and accounting is no exception in this context. The research suggests that automation, cloud technologies, and blockchain have proven their

effectiveness in organizing and conducting accounting. It has been established that these technologies provide speed, accuracy, and optimization of accounting processes, particularly in report generation. At the same time, organizing work with cloud technologies has proven to be effective during the pandemic and amid full-scale incursions into Ukraine, as it allowed some business processes to continue without interruption, giving access to data stored on cloud servers. Systematic analysis in the context of this research is consecrated specifically to artificial intelligence (AI). In particular, the state regulation of this issue in Ukraine was evaluated, and it was found that there is no specific law regulating the peculiarities of AI implementation. Certain features of regulating this issue are outlined in the Concept of Artificial Intelligence Development in Ukraine from 2020. During the research, an assessment was given to specific software products based on AI and used in accounting organizations. Systematic analysis of the capabilities of such software products has demonstrated obvious efficiency in accounting, particularly in monitoring, forecasting, and analyzing large volumes of data. Moreover, AI has proven its significance in data protection against fraudulent schemes and intentional manipulations. The research concluded that such dynamic digital transformations will require additional professional training of employees, along with regulatory regulation at the state level, which is currently imperfect in Ukraine.

Ключові слова: автоматизація бухгалтерського обліку, блокчейн, Big Data, облікові операційні процеси, хмарні технології, штучний інтелект (ШІ).

Key words: automation of accounting, blockchain, Big Data, accounting operational processes, cloud technologies, artificial intelligence (AI).

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Цифрові трансформації впливають на всі суспільні процеси, люди відстежують своє фізичне здоров'я, фінансовий стан, місцезнаходження засобами мобільних застосунків, які працюють на базі розумних технологій. Коли мова йде про цифри, обчислення, облік та аудит то питання інтеграції новітніх цифрових технологій у облікові процеси є об'єктивною необхідністю, а не забаганкою. Облікові процеси невпинно трансформуються у цифровий формат, зокрема: формування звітності та її передача до контролюючих органів, сплата податків, обмін електронними документами тощо. За таких обставин дослідження проблематики впровадження розумних технологій є досить актуальним, адже на цифровому ринку увесь час виникають якісь нові продукти та пропозиції. Водночас, окремої оцінки заслуговують бухгалтерські технології, які діють на базі штучного інтелекту (ШІ). І хоча питанню дослідження ШІ в останні роки приділяється особлива увага, ця тема досі залишається недослідженою через вкрай швидкі темпи розвитку цієї технології. Також дискусійним залишається етичний аспект, адже окремі скептики вважають цю технологію небезпечною для людства.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Цифрові технології та їх впровадження в облікові бізнес-процеси все частіше обговорюється у наукових колах, а цифрова лихоманка, яка охопила всі сфери суспільного розвитку, не оминула і науковців-дослідників. Так, У. Савків та Т. Кузьмін дали загальну оцінку новітнім технологіям, які використовуються у бухгалтерському обліку [1]. Цифрові трансформації у бухгал-

терському обліку досліджували О. Білоус та О. Кундеус [2], а також Д. Пілевич [3]. М. Златова та М. Гнатєва досліджували перспективи впровадження штучного інтелекту у бухгалтерський облік [4], також даній проблемі приділили свою увагу і К. Гнедіна та П. Нагорний [5]. Аналіз фінансово-економічної діяльності із застосуванням штучного інтелекту досліджували І. Поповиченко, К. Спірідінова та А. Андрійчук [6]. Питання використання штучного інтелекту, як засобу захисту від шахрайства та кібератак досліджували Д. Саєнко та Т. Колісник [7]. Автори, які досліджували тему штучного інтелекту та доцільність його використання у бухгалтерському обліку, дійшли однозначних висновків, що програмне забезпечення на базі штучного інтелекту пришвидшує, покращує та оптимізує облікові процеси, що однозначно має позитивний вплив на бізнес-процеси.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Питання ефективності упровадження розумних технологій та їх інтеграції в облікові процеси залишається досить актуальним та до кінця недослідженим. Отже метою даного дослідження є надання загальної характеристики технологій, які використовуються у бухгалтерському обліку, з окремою оцінкою їх функціональності та доцільності. Поглибленого аналізу потребує проблема використання штучного інтелекту, особливостей його впровадження в Україні та доцільності використання у бухгалтерському обліку на прикладі конкретних програмних продуктів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Динамічний розвиток цифрових технологій зробив їх складовою майже будь-якого бізнесу. Сучасні інформаційні технології вдосконалюють бухгалтерський облік

Рис. 1. Розумні технології у бухгалтерському обліку

Джерело: узагальнено авторами за даними [2, с. 59].

та впливають на зростання кількісних показників, розширення об'єктів обліку. Стрімкі цифрові трансформації створили умови для обробки даних засобами хмарних технологій, що забезпечує вільний доступ до інформації із будь-якої точки світу, що довело свою результативність в умовах світової пандемії та збройної агресії проти України [1].

О. Білоус та О. Кундеус досліджували питання трансформації бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки. Авторами визначено основні інноваційні облікові трансформації, які широко застосовуються у бухгалтерському обліку. Більш детально їх наведено на рисунку 1.

Хмарні технології у своїй сукупності складають систему обробки даних, засобами яких відбувається збереження інформації на серверах в мережі Інтернет, до яких клієнти мають доступ з власних комп'ютерів, за умови наявності інтернет-покриття. Засобами хмарних технологій підвищується можливість доступу до даних, водночас, вони залишаються цілісними та захищеними, оскільки система захищена засобами шифрування, а користувачі мають доступ виключно засобами багаторівневої аутентифікації [3, с. 152].

В умовах деструктивних змін, які переживає українське суспільство протягом останнього десятиліття, зокрема, бойові дії на сході України, всесвітня пандемія та повномасштабне вторгнення кривавого агресора, хмарні технології продемонстрували результативність роботи, адже змогли забезпечити роботу бізнесу у віддаленому режимі та зберегти дані.

Big Data або великі дані також широко використовуються у бухгалтерському обліку, по суті це значний масив різноманітних даних, які горизонтально масштабовані програмними інструментами. За допомогою цієї технології спрощується управлінський облік, ведення звітності та аналітична діяльність. Засобами Big Data поліпшується оцінювання податкових ризиків, планування діяльності з врахуванням рівня податкових зобов'язань, що має позитивний вплив на бізнес-процеси та загальне планування господарської діяльності [2; 8].

Блокчейн є однією з найбільш використовуваних новітніх технологій у бухгалтерському обліку. Вказана технологія являє собою структуровану базу даних, які

зберігаються на багатьох серверах, але при цьому дані структуровано побудовані за конкретними правилами проведення ланцюжків трансакцій. Такий ланцюг блоків збільшує шанси збереження інформації та її захисту, оскільки ланцюгова будова дає змогу кожному наступному блоку посылатися на попередній. Блокчейн є засобом прозорості та довіри у системі бухгалтерського обліку, покращує комунікацію, будує багаторівневий захист даних та має позитивний вплив на прийняття управлінських рішень. Тож можна стверджувати, що блокчейн здатен знижувати ризики кібератак, шахрайства та умисних неправомірних дій щодо даних [9; с. 25—26].

До основних напрямків, де ця технологія довела свою ефективність, слід віднести:

- міжнародні розрахунки;
- податкове планування;
- розрахунки з контрагентами;
- складання фінансової звітності;
- оплата податків, зборів та інших обов'язкових платежів;
- робота з документами;
- фіксація фактів господарської діяльності у режимі реального часу;
- доступ до державних реєстрів та швидке отримання необхідної інформації [8; 9, с. 26].

Тож можемо стверджувати, що блокчейн є однією з найбільш застосовуваних новітніх технологій у сфері бухгалтерського обліку. Він забезпечує автоматизацію облікових процесів, точність даних та швидкість обробки інформації. Такі цифрові тренди мають позитивний вплив на прийняття правильних управлінських рішень та формування дисципліни у загальних бізнес-процесах.

Особливої уваги у контексті даного дослідження заслуговує саме штучний інтелект. Ця технологія, яка стрімко увірвалася у цифровий світ, продовжує проникати в усі сфери життя, від соціальних мереж до глобального управління фінансами. Впровадження ШІ у систему бухгалтерського обліку розширює можливості для автоматизації постійних повторюваних операцій, де він буде точнішим та ефективнішим за людину. Засобами цієї технології можливо цілодобово забезпечувати окремі робочі процеси. Наприклад, кол-центри, які раніше потребували значеного обсягу співробітників та,

Таблиця 1. Новітні технології на базі Штучного інтелекту у сфері бухгалтерського обліку

Програмне забезпечення на базі ШІ для спрощення бухгалтерських операційних процесів	Xero	Програмне забезпечення, яке зберігається на хмарних сервісах, засобами якого можливий облік витрат за категоріями, звіряння по банківським рахункам, обробка інших первинних документів.
	Sage	Програма на базі хмарних технологій, що покликана автоматизувати процеси бухгалтерського обліку. Вона спрощує та пришвидшує процеси звірки, а також аналізує можливі маніпуляції з даними та шахрайські дії.
	QuickBooks	Засобами цього програмного забезпечення фінансові операції стають надійнішими, точнішими та швидшими. Зокрема, спрощується керування витратами та обробка платежів, а формування звітності відбувається у режимі реального часу.
	BlackLine	Цей продукт на базі штучного інтелекту спрощує ведення обліку на підприємстві, оскільки автоматизує облікові операції та звіряння рахунків.
	Workday	Програмне забезпечення, яке зберігається на хмарних серверах та діє на платформі ШІ. Використовується для автоматизації та спрощення фінансових операцій, звітності, обробки рахунків-фактур. Також використовується у кадровому управлінському обліку.
	Chat GPT	Чат на основі штучного інтелекту, за допомогою якого відбувається автоматична класифікація бухгалтерських проводок та здійснюється аналіз фінансових операцій. У сфері бухгалтерського обліку використовується для автоматизації повторюваних завдань і підвищення точності фінансової звітності. Значно пришвидшуються операційні процеси та збільшується обсяг опрацьованих даних.

Джерело: узагальнено авторами на основі аналізу [10; 12].

відповідно, витрат на оплату праці, сьогодні замінюються чат-ботами, що працюють на базі штучного інтелекту. Облік та аудит також значно спрощується засобами ШІ, оскільки він здатен обробляти великий обсяг інформації та швидко реагувати на потреби, ризики та загрози, а також прогнозувати потенційні ризики та аномалії, зокрема, позначати потенційні спроби шахрайства, що у майбутньому виключає застосування подібних шахрайських схем [4].

Можливості ШІ дозволяють, автоматично виявляти розбіжності у банківських документах, що є досить важливим, для функціонування банківської системи, яка потребує точності та швидкості. Керування витратами засобами ШІ також пришвидшується та удосконалюється, адже за допомогою вказаної технології відбувається автоматична класифікація та узагальнення інформації щодо витрат, а також формування звітності [10].

Розширення бізнес-ланцюгів, відкриття нових структурних підрозділів та напрямків діяльності потребують оперативної взаємодії та швидкого виконання операційних завдань. Саме тому існування сучасного бізнесу не можливе без автоматизації процесів, які впливають на якість та динамічність операційної діяльності. Тож нині ШІ є одним із топ-продуктів у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, оскільки вказана технологія здатна здійснювати глибинний аналіз даних, виявляти ризики, розбіжності та суперечності, а відповідно такий продукт має позитивний вплив на ефективність, швидкість та точність фахівців у сфері бухгалтерського обліку [4].

Жодна правомірна діяльність не може відбуватися без її регулювання з боку держави, тож ще у грудні 2022 року Кабінетом Міністрів України було схвалено Концепцію розвитку штучного інтелекту в Україні, яка передбачає базові принципи та перспективи розвитку ШІ до

2030 року. Вказаною концепцією держава визначила власну політику у сфері застосування ШІ, яка передбачає виконання наступних завдань:

- стимулювання розвитку підприємництва у сфері ШІ через доступ інноваційних бізнесів до капіталу, партнерство з венчурними фондами, організації бізнес-заходів за участі українських ІТ-підприємців за кордоном, покращення бізнес-клімату, забезпечення передбачуваної податкової політики, створення закритих інформаційних середовищ для ізолюваного тестування ШІ-технологій, так званих, "пісочниць" (sandboxes), розвиток обчислювальної інфраструктури для розробки технологій ШІ в рамках пріоритетних напрямів тощо;

- мотивація українського бізнесу запроваджувати рішення ШІ для підвищення його ефективності шляхом підвищення рівня обізнаності про існування і доступність існуючих рішень, створення освітніх програм/інформаційних порталів про ШІ для топ-менеджерів, підтримки компаній, які запроваджують в своїй діяльності інноваційні рішення в сфері ШІ;

- розробка Дорожньої карти щодо перекваліфікації людей, робота яких може бути автоматизована в найближчі 5-10 років (наприклад, працівники товарних складів, кур'єри, бухгалтери, менеджери з підтримки клієнтів, аналітиків, юристів тощо);

- широке залучення представників бізнесу та провідних експертів для розробки пропозицій щодо державної політики та регулювання в сфері ШІ;

- державне замовлення на системи ШІ, ІТ-спеціалістів та дослідників даних (data scientists);

- стимулювання державно-приватного партнерства в сфері інноваційних проектів, а також вдосконалення законодавства в цій області;

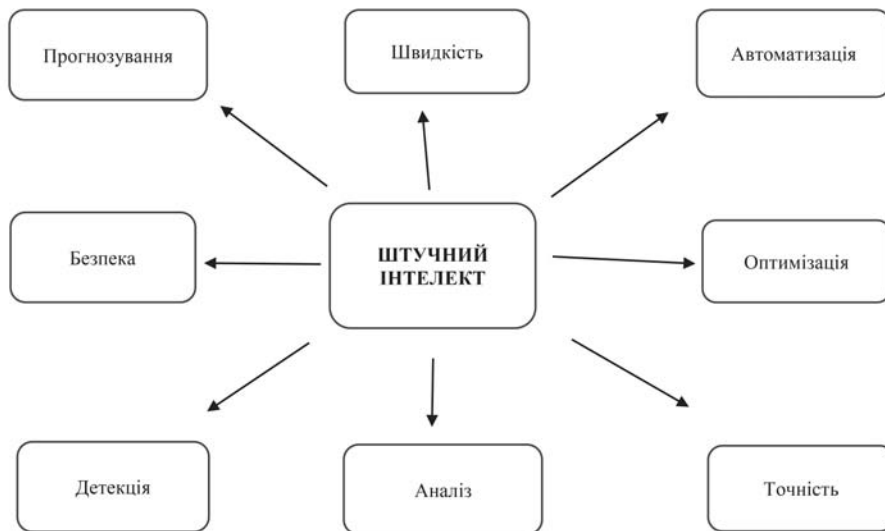

Рис. 2. Можливості та переваги ШІ у бухгалтерському обліку

Джерело: узагальнено авторами на основі даних [5; 6].

— розбудова міжнародного іміджу України як центру підготовки кваліфікованих спеціалістів у сфері ШІ та місця розміщення офісів провідних компаній світу з розробки технологій ШІ (ШІ-хаб) [11].

Завдання, які визначені державою, мають безпосереднє значення для бізнесу, який у своїй обліковій діяльності використовує новітні автоматизовані системи, адже успіх бізнесу безпосередньо залежить від успішних інновацій. Тому нині компанії використовують можливості ШІ у своїй операційній діяльності, зокрема у автоматизації облікових процесів. У таблиці 1 наведено програмні продукти на базі штучного інтелекту, які спрощують бухгалтерські операційні процеси.

З зазначеного вбачається, що ШІ дає компаніям унікальну можливість здійснювати моніторинг та аналіз податкових ризиків й фінансових можливостей. Аналітика засобами ШІ спрощує прогнозування своєї операційної діяльності та поліпшує можливість визначення найперспективніших стратегій. Важливим аспектом у питаннях оптимізації бухгалтерського обліку є виключення людського чинника та зниження ризиків умисних маніпуляцій й шахрайства за рахунок використання ШІ [6, с. 83].

На рисунку 2 наведено переваги ШІ, які є корисними для бухгалтерського обліку та довели свою ефективність.

Враховуючи доведену ефективність програмного забезпечення на базі штучного інтелекту для бухгалтерського обліку необхідно деталізувати переваги, що наведені на рисунку 2.

— Прогнозування. Засобами програмного забезпечення на основі ШІ можливо здійснювати детальні прогнози щодо фінансових й податкових ризиків, змін у валютних коливаннях та інших складових, які впливають на бізнес-процеси.

— Швидкість. Обробка даних відбувається швидко, крім того, одночасно може виконуватись низка операційних облікових процесів, а формування звітності відбувається у режимі реального часу.

— Автоматизація. Однотипні повторювані облікові операції спрощуються засобами ШІ, наприклад, здійснення аналізу фінансових документів, формування звітності тощо відбувається автоматично.

— Оптимізація. За допомогою ШІ оптимізуються облікові процеси, адже аналіз значного обсягу інформації його засобами зменшує витрати робочого часу персоналу, тим самим, звільняє людей від рутинних задач. Також штучний інтелект здатен шукати та пропонувати ефективні стратегії для досягнення фінансових цілей та оптимізації бізнес-процесів.

— Точність. При правильному навчанні штучного інтелекту його точність може значно перевищувати точність людини. Враховуючи обсяг даних, який ШІ може опрацьовувати одночасно, можливості людини значно поступаються автоматизованим системам.

— Аналіз. Штучний інтелект може здійснювати аналіз фінансових операцій, проводити класифікацію витрат та доходів за їх видами. На підставі такого аналізу алгоритми ШІ можуть визначати найбільш перспективні напрямки діяльності і, навпаки, види діяльності, які гальмують бізнес.

— Детекція. Автоматизовані системи, які діють на базі ШІ, здатні самостійно виявляти помилки, як потенційні, так і ті що вже відбулися. Далі програма навчається більше не допускати подібних помилок, що виключає їх допущення у майбутньому.

— Безпека. Штучний інтелект може виявляти потенційно небезпечні програми та загрози. Його алгоритми здатні відновлювати програми після хакерських атак, він може виявляти вірусне програмне забезпечення ще до того, як воно вразить його та знищить дані. Бізнес, який використовує засоби ШІ у своїй операційній діяльності, менше схильний до промислового шахрайства [5; 6, с. 83; 7, с. 159].

Отже, переваги штучного інтелекту в облікових операційних процесах очевидні. Однак, для забезпечення безперебійної та якісної роботи потрібно, щоб персонал мав необхідні професійні навички, адже здебільшого бухгалтери не є фахівцями у сфері ІТ-технологій.

Відповідно, організація бухгалтерського обліку повинна починатися з навчання елементарним навичкам роботи з новітніми технологіями, зокрема в частині роботи з даними та фінансовими звітами. Одночасно у колективі має бути фаховий ІТ-спеціаліст, який зможе вирішувати критичні проблеми з програмним забезпеченням [10]. Чи можна вважати виправданими побоювання щодо заміни людини машинами? Вважаємо що ні, адже за роботою будь-якого програмного продукту завжди стоїть людина. Однак такі стрімкі цифрові трансформації у бухгалтерському обліку однозначно призведуть до зміни кадрових пріоритетів, роботодавці віддаватимуть перевагу фахівцям, які будуть на "ти" з цифровими технологіями та не потребують додаткового навчання.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

З проведеного дослідження вбачається, що ми живемо в епоху цифрової революції, де розумні технології є ключовою складовою успішного бізнесу та драйвером його конкурентоспроможності. Упровадження розумних технологій дозволило автоматизувати низку бізнес-процесів, тим самим оптимізувавши та пришвидшивши їх роботу. Беззаперечно, така статистика є привабливою для сучасного та успішного бізнесу. Окрему оцінку надано програмному забезпеченню на базі штучного інтелекту та встановлено, що окрім швидкості, оптимізації та точності, такі програмні продукти є надійним інструментом у забезпеченні захисту даних від шахрайського втручання. Водночас було встановлено, що питанню використання штучного інтелекту в Україні приділено мало уваги на законодавчому рівні, не визначено межі відповідальності за порушення, яке може допустити ШІ, та хто несе таку відповідальність: працівник, який не проконтролював роботу, чи виробник програмного продукту, який не попередив такі можливі помилки. Розуміємо, що в умовах збройної агресії увага держави зосереджена на інших ключових проблемах. Однак, сучасні цифрові технології є запорукою успішності як окремого бізнесу, так і економіки країни загалом. Відповідно, питання нормативного регулювання роботи ШІ в Україні постало особливо гостро. Згідно вказаного подальші наукові дослідження слід зосередити на аналізі міжнародного досвіду з питань нормативного регулювання роботи штучного інтелекту та можливості його застосування в Україні.

Література:

1. Савків У. С., Кузьмін Т. Л. Удосконалення ведення бухгалтерського обліку та формування звітності в умовах цифрової економіки. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2023. № 19. Т. 2. С. 87—95. URL: <http://surl.li/rheoh> (дата звернення: 03.03.2024).
2. Білоус О., Кундеус О. Трансформація бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки. Галицький економічний вісник. 2023. № 4 (83). DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.04.056 (дата звернення: 03.03.2024).
3. Пилевич Д. Трансформація системи бухгалтерського обліку в умовах розвитку цифрових технологій.

Проблеми і перспективи економіки та управління. 2020. № 3 (23). С. 149—157. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/224553> (дата звернення: 04.03.2024).

4. Златова М. Г., Гнатська Т. М. Перспективи впровадження штучного інтелекту в бухгалтерському обліку та аудиті. Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації: матеріали II міжнар. наук. — практ. конф. (м. Суми, 16 лист. 2023 р.). Суми, 2023. С. 40—43. URL: <http://surl.li/rgefz> (дата звернення: 04.03.2024).

5. Гнедіна К. В., Нагорний П. В. Перспективи використання штучного інтелекту в бухгалтерському обліку, оподаткуванні, аудиті та управління підприємством. Сучасні кризові явища в економіці та проблеми облікового, контрольного та аналітичного забезпечення управління підприємством: матер. XV міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 23 черв. 2023 р.). Луцьк, 2023. С. 29—32. URL: <http://surl.li/qrhub> (дата звернення: 04.03.2024).

6. Поповиченко І. В., Спірідонова К. О. Андрійчук А. С. Застосування штучного інтелекту в фінансово-економічному аналізі діяльності підприємства. Економічний простір. 2024. № 189. С. 81—84. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/189-15> (дата звернення: 03.03.2024).

7. Саєнко Д. О., Колісник Т. П. Основні напрями застосування технологій штучного інтелекту у кібербезпеці. Протидія кіберзлочинності та торгівлі людьми: збірн. матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 31 трав. 2023 р.). Вінниця, 2023. С. 158—160. URL: <http://surl.li/kzqnc> (дата звернення: 05.03.2024).

8. Податкове планування ТНК на засадах ризик-орієнтованого підходу в умовах проекту Bern та діджиталізації економіки / Я. І. Глуценко та ін. Економічний вісник НТУУ "Київський політехнічний інститут". 2023. № 25. С. 38—43. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.25.2023.278595> (дата звернення: 03.03.2024).

9. Кравченко О.В., Шаповал О.Б. Напрями застосування блокчейна у бухгалтерському обліку. Фінанси, банківська система та страхування в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку в кризовій економіці: матеріали VI міжнар. наук.-практ. інт.-конф. (м. Дніпро, 2—3 бер. 2023 р.). Дніпро: ДДАЕУ, 2023. С. 25—26. URL: <http://surl.li/njxwd> (дата звернення: 03.03.2024).

10. Захаров Д. М. Напрямки розвитку інформаційних систем з ведення бухгалтерського обліку. Нові інформаційні технології управління бізнесом: збірник тез VI Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 2023). Київ: Спілка автоматизаторів бізнесу, 2023. С. 57—59 URL: <http://surl.li/rcpni> (дата звернення: 04.03.2024).

11. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: розпорядження Кабінету міністрів України від 02.12.2020 № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 03.03.2024).

12. Соколенко Л.Ф. Chat GPT в бухгалтерському обліку. Actual issues of the development of science and ensuring the quality of education: proceedings of the 12th International scientific and practical conference (Florence, Italy, March 28—31, 2023). Florence, Italy: International Science Group, 2023. С. 72—73. URL: <http://surl.li/rcrpg> (дата звернення: 05.03.2024).